

P7_TA(2014)0231

Evaluarea justiției în domeniul justiției penale și al statului de drept

Rezoluția Parlamentului European din 12 martie 2014 referitoare la evaluarea justiției în ceea ce privește justiția penală și statul de drept (2014/2006(INI))

Parlamentul European,

- având în vedere Tratatul privind Uniunea Europeană, în special articolele 2, 6 și 7 din acesta,
- având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 70 alineatul (85) și articolele 258, 259 și 260 din acesta,
- având în vedere Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene,
- având în vedere articolul 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului,
- având în vedere Comunicarea Comisiei din 27 martie 2013 intitulată „Tabloul de bord al UE privind justiția. Un instrument pentru promovarea justiției eficiente și a creșterii” (COM(2013)0160),
- având în vedere scrisoarea din 6 martie 2013, adresată Președintelui Comisiei, dlui José Barroso, de către miniștrii de externe din Germania, Danemarca, Finlanda și Țările de Jos, prin care s-a solicitat instituirea unui mecanism vizând favorizarea respectării valorilor fundamentale în statele membre,
- având în vedere Decizia-cadru 2002/584/JAI a Consiliului din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre,
- având în vedere propunerea Comisiei referitoare la instituirea Parchetului European (COM(2013)0534), care abordează nevoia de a crea un spațiu UE al justiției penale,
- având în vedere activitățile, rapoartele anuale și studiile Agenției pentru Drepturile Fundamentale a Uniunii Europene,
- având în vedere activitatea și rapoartele Comisiei europene pentru democrație prin drept (Comisia de la Veneția), în special Raportul acesteia privind statul de drept (CDL-AD (2011)003rev), Raportul acesteia privind independența sistemului judiciar – Partea I: Independența judecătorilor (CDL-AD (2010)004) și Raportul acesteia privind standardele europene referitoare la independența sistemului judiciar – Partea II: Ministerul Public (CDL-AD (2010)040),
- având în vedere Memorandul de înțelegere dintre Consiliul Europei și Uniunea Europeană,
- având în vedere statutul revizuit al Comisiei Europene pentru Democrație prin Drept,
- având în vedere Comunicarea Comisiei din 13 noiembrie 2013 intitulată „Analiza anuală

a creșterii 2014” (COM(2013)0800),

- având în vedere activitatea și rapoartele Comisiei europene pentru eficiența justiției (CEPEJ), în special ultimul său raport de evaluare privind sistemele judiciare europene (2012),
 - având în vedere rezoluțiile sale referitoare la situația, standardele și practicile legate de drepturile fundamentale din Uniunea Europeană, precum și toate rezoluțiile pertinente din domeniul statului de drept și al justiției, inclusiv cele referitoare la corupție și la mandatul de arestare european¹,
 - având în vedere articolul 48 din Regulamentul său de procedură,
 - având în vedere raportul Comisiei pentru libertăți civile, justiție și afaceri interne și avizul Comisiei pentru afaceri juridice (A7-0122/2014),
- A. întrucât, în domeniul justiției penale, evaluarea mărește încrederea reciprocă, iar încrederea reciprocă este cheia unei implementări eficiente a instrumentelor de recunoaștere reciprocă întrucât, în cadrul Programului de la Stockholm, evaluarea figurează ca unul dintre instrumentele principale de integrare în spațiul de libertate, securitate și justiție;
- B. întrucât tratatele oferă baza necesară pentru evaluarea politicilor în spațiul de libertate, securitate și justiție, precum și pentru respectarea valorilor fundamentale ale uniunii, inclusiv statul de drept; întrucât calitatea, independența și eficiența sistemelor judiciare sunt și priorități menționate în cadrul Semestrului european, noul ciclu anual UE de coordonare a politicii economice;
- C. întrucât Tabloul de bord privind justiția este tratat actualmente în contextul Semestrului economic european, accentuând astfel în mod excesiv valoarea economică a justiției; întrucât justiția este o valoare în sine și ar trebui să fie accesibilă tuturor, indiferent de interesele economice;
- D. întrucât este necesară o cooperare în rândul autorităților naționale și o înțelegere comună a legislației UE în domeniul dreptului penal;
- E. întrucât Tabloul de bord privind justiția pe 2013 acoperă exclusiv justiția în materie civilă, comercială și administrativă, însă ar trebui să includă și justiția penală, deoarece funcționarea și integritatea justiției penale au repercusiuni importante și în privința drepturilor fundamentale fiind, de asemenea, strâns legate de statul de drept;
- F. întrucât raportul anual pe 2012 al Agenției Uniunii Europene pentru Drepturi Fundamentale, în capitolul dedicat „accesului la o justiție eficientă și independentă”, exprimă îngrijorări cu privire la situația statului de drept și, în special, cu independența judiciară, în anumite state membre și, în legătură cu aceasta, cu privire la dreptul fundamental de acces la justiție, care a fost grav afectat de criza financiară;
- G. întrucât durata excesivă a procedurilor judiciare este în continuare motivul principal al

¹ Texte adoptate, P7_TA(2012)0500, P7_TA(2013)0315, P7_TA(2011)0388; P7_TA(2013)0444; P7_TA(2014)0173 și P7_TA(2014)0174.

Curții Europene a Drepturilor Omului pentru a condamna statele membre ale UE;

- H. întrucât, de la crearea sa, în 2002, Comisia europeană pentru eficacitatea justiției (CEPEJ) a acumulat o experiență deosebit de valoroasă în ceea ce privește analiza diferitelor sisteme judiciare naționale și a furnizat o bază de cunoștințe fără precedent, cu o reală valoare adăugată, ajutând statele membre să îmbunătățească evaluarea și funcționarea sistemelor lor judiciare; întrucât schema sa de evaluare, aflată în prezent în cea de a cincea etapă, acoperă toate domeniile justiției și include diferite categorii pentru analiză, cum sunt datele demografice și economice, procesele echitabile, accesul la justiție și carierele judecătorilor, procurorilor și avocaților etc.;
- I. întrucât Comisia de la Veneția, în cel mai recent raport al său privind statul de drept, a enumerat șase elemente în privința cărora s-a ajuns la un consens și care constituie pilonii de bază ai statului de drept: legalitatea, inclusiv un proces transparent, responsabil și democratic de punere în aplicare a legii, securitatea juridică, interzicerea arbitrarului, accesul la justiție în fața unor instanțe independente și imparțiale, inclusiv revizuirea judiciară a actelor administrative, respectarea drepturilor omului și nediscriminarea și egalitatea în fața legii;
- J. întrucât activitatea instituțiilor UE ar trebui să se bazeze pe cooperare și interacțiune strânsă și să fructifice bunele practici și experiența acumulată de alte organisme internaționale, inclusiv de organismele specializate ale Consiliului Europei, astfel încât să se evite dublarea activităților și să se asigure o utilizare eficientă a resurselor;
- K. întrucât Consiliul Europei și Uniunea Europeană și-au reafirmat angajamentul de a-și întări cooperarea în domeniile de interes comun, în special promovarea și protejarea democrației pluraliste și respectarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și a statului de drept, de a utiliza pe deplin organismele specializate, cum este Comisia de la Veneția, și de a dezvolta forme adecvate de cooperare ca răspuns la noile provocări;
- L. întrucât Parlamentul a solicitat în mod repetat consolidarea mecanismelor existente pentru a garanta respectarea, protejarea și promovarea valorilor Uniunii, stabilite la articolul 2 din TUE, și soluționarea situațiilor de criză din Uniune și statele membre într-un mod rapid și eficient; întrucât în cadrul Parlamentului, Consiliului și Comisiei este în curs de desfășurare o dezbatere privind crearea unui „nou mecanism”;
- M. întrucât independența sistemului judiciar, precum și aceea a judecătorilor și a procurorilor din statele membre trebuie să fie protejată de orice interferență politică;
- N. întrucât orice decizie în materie ar trebui să garanteze, în cel mai scurt timp, aplicarea corectă a articolului 2 din TUE și să asigure că toate deciziile luate se bazează pe criterii și evaluări obiective, pentru a răspunde criticilor privind standardele duble, diferențele de tratament și părtinire politică;
- O. întrucât aplicarea instrumentelor Uniunii din domeniul justiției penale, incluzând, în acest sens, respectarea drepturilor fundamentale, precum și dezvoltarea unui spațiu de justiție penală, depinde de funcționarea efectivă a sistemelor de justiție penală naționale;
- P. întrucât este necesară o administrare coerentă și cuprinzătoare a justiției, deoarece diferențele dintre sistemele penale ale statelor membre nu trebuie exploatate de infractorii care trec frontierele;

Întocmirea Tabloului de bord privind justiția în materie de justiție penală

1. salută Tabloul de bord al UE privind justiția, întocmit de Comisie; regretă însă faptul că acesta se concentrează numai asupra justiției în materie civilă, comercială și administrativă;
2. subliniază că instituirea unui Tabel de bord în materie penală va reprezenta o contribuție fundamentală la crearea unei înțelegeri comune a legislației UE din domeniul dreptului penal în rândul judecătorilor și procurorilor, întărind astfel încrederea reciprocă;
3. solicită, în consecință, Comisiei să extindă treptat sfera de acoperire a tabloului de bord, astfel încât să devină un tablou de bord separat, acoperind justiția, care să evalueze, prin utilizarea unor indicatori obiectivi, cum sunt independența, eficiența și integritatea magistraților, cariera judecătorilor și respectarea drepturilor procedurale; solicită Comisiei să implice toți actorii pertinenti și să fructifice experiența acestora și lecțiile învățate, precum și activitatea desfășurată deja de organismele Consiliului Europei cu privire la evaluarea statului de drept și a sistemelor judiciare, precum și de Agenția Uniunii Europene pentru Drepturi Fundamentale;

Rolul parlamentelor naționale și al Parlamentului European;

4. solicită Comisiei și Consiliului să asigure deplina implicare a Parlamentului European și a parlamentelor naționale în cadrul procesului, conform prevederilor din tratate, și prezentarea cu regularitate către acestea a rezultatelor evaluărilor;

Participarea statelor membre

5. regretă lipsa de date disponibile din sistemele naționale de justiție și, prin urmare, solicită statelor membre să coopereze pe deplin cu instituțiile UE și ale Consiliului Europei și să colecteze și să furnizeze în mod regulat date imparțiale, fiabile, obiective și comparative privind sistemele lor de justiție;

Statul de drept și drepturile fundamentale

6. Solicită Comisiei să răspundă cererilor repetate ale Parlamentului și să propună:
 - un mecanism eficace de evaluare regulată a conformării statelor membre la valorile fundamentale ale UE, astfel cum sunt stabilite la articolul 2 din TUE, oferind o bază pentru un instrument de avertizare timpurie și
 - un mecanism pentru situații de criză cu forme adecvate de intervenție, proceduri mai eficace de constatare a neîndeplinirii obligațiilor și posibilitatea sancționării în caz de încălcare sistematică a principiilor democrației și statului de drept și în cazul în care într-un stat membru nu funcționează echilibrele și controalele corespunzătoare;
7. reiterează faptul că orice astfel de mecanism trebuie să fie aplicat tuturor statelor membre, în condiții de transparență, uniformitate și egalitate, și trebuie să completeze munca celorlalte instituții internaționale, cum sunt Consiliul Europei și, în special Comisia de la Veneția a acestuia; solicită ca Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene să aibă un rol în cadrul evaluării;

8. solicită o cooperare sporită între Parlamentul European și Comisia de la Veneția, invită Parlamentul și Consiliul Europei să elaboreze un mecanism adecvat pentru depunerea solicitărilor de aviz pe teme care prezintă un interes deosebit pentru Comisia de la Veneția și să asigure participarea Parlamentului în calitate de observator la lucrările Comisiei de la Veneția;
9. consideră că se impune consolidarea cooperării dintre comisiile competente ale Parlamentului și Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei, în conformitate cu articolul 199, îndeosebi sub forma unor reuniuni regulate și ad hoc, precum și desemnarea unor puncte focale de ambele părți, prelungirea unei invitații deschise adresate reprezentanților Consiliului Europei (Comisiile PACE de resort, Comisia de la Veneția, CEPEJ, Comisarul pentru drepturile omului) de a asista la reuniunile pertinente ale comisiilor PE;
10. solicită o actualizare a Acordului din 2007 privind consolidarea cooperării dintre Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei și Parlamentul European, pentru a se ține în mai mare măsură seama de evoluțiile survenite de la intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona; solicită Conferinței președinților ca, pe baza articolului 199 din Regulamentul de procedură al Parlamentului, să invite PACE să inițieze discuții cu privire la includerea în acest cadru general a unor măsuri concrete de cooperare între organismele respective;
11. ia act de faptul că și memorandumul de înțelegere dintre Consiliul Europei și Uniunea Europeană trebuie supus unor evaluări regulate;
12. solicită Consiliului și statelor membre să își asume integral responsabilitățile în ceea ce privește drepturile fundamentale, astfel cum sunt consacrate în cartă și la articolele pertinente din tratate, în special la articolele 2, 6 și 7 din TUE; consideră că aceasta este o condiție preliminară pentru ca UE să soluționeze situațiile în care statele membre încalcă principiile democrației, statului de drept și drepturilor fundamentale;
13. subliniază faptul că Comisia este împuternicită să aducă în fața Curții de Justiție a Uniunii Europene statele membre care nu îndeplinesc o obligație în temeiul tratatelor;

o

o o

14. încredințează Președintelui sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului și Comisiei.